

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana (M. Gandrabur)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (L. Bulgac, G. Dașchevici, A. Panov)

Î N C H E I E R E

30 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Dumitru Mardari
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Asociația Artelor Alternative „Art Watt”, reprezentată de avocatul Victor Panțîru,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Artelor Alternative „Art Watt” împotriva Ministerului Economiei al Republicii Moldova, Agenției de Investiții privind încasarea sumei,
împotriva deciziei din 11 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 23 iunie 2017, Asociația Artelor Alternative „Art Watt” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Economiei al Republicii Moldova privind încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii reclamantul a indicat că a câștigat concursul pentru elaborarea conceptului artistic al Pavilionului Republicii Moldova la Expoziția Mondială din „Milano 2015”.

Conform procesului-verbal nr. 2 al ședinței de lucru a Comitetului Organizatoric privind organizarea participării Republicii Moldova la Expoziția Mondială „Milano - 2015” din 21 octombrie 2013 a fost aprobată efectuarea a trei lucrări artistice și anume: filmul „Joc – Energia Vieții”, instalația în spațiu public „Floarea Solară” și instalația de lumini „Alfa Centauri” formată din 12 constelații confecționate din tuburi de neon.

A menționat că la 29 aprilie 2015 între Asociația Artelor Alternative „Art Watt” reprezentată de Brăilă Pavel în calitate de director pe de o parte și Balan Radu, manager de proiect „Milano 2015” pe de altă parte, a fost semnat actul de predare-primire a operei de artă „Alfa Centauri” instalată în pavilionul Republicii Moldova la Expoziția Mondială „Milano 2015”.

A indicat că potrivit procesului-verbal al Comitetului Organizatoric privind organizarea participării Republicii Moldova la Expoziția Mondială „Milano 2015” din 18 mai 2015 prin care a fost aprobat bugetul general pentru participarea Republicii Moldova la Expoziția Mondială „Milano 2015”, pentru constelația „Alfa

Centauri” a fost prevăzut un buget în cuantum de 300 000 de lei.

A susținut că până în prezent suma de 300 000 de lei pentru constelația artistică „Alfa Centauri” nu a fost transferată reclamantului, iar intenția de a soluționa litigiul pe cale amiabilă nu a avut succes.

Prin cererea de concretizare a pretențiilor din acțiune s-au operat modificări la capitolul subiecților procesuali, reclamantul indicând în calitate de copârât Organizația de Atragere a Investițiilor și Promovare a Exportului din Moldova (MIEPO) deoarece această entitate a fost responsabilă de organizarea participării Republicii Moldova la Expoziția Mondială „Milano 2015” precum și de monitorizarea executării deciziilor adoptate în cadrul ședințelor Comitetului Organizatoric pentru pregătirea participării Republicii Moldova la expoziția nominalizată (f.d. 34-35).

Pe parcursul examinării cauzei Organizația de Atragere a Investițiilor și Promovare a Exportului din Moldova (MIEPO), a fost reorganizată în Agenția de Investiții (f.d.77, 92).

A solicitat reclamantul încasarea sumei de 300 000 de lei cu titlu de obligație contractuală, precum și compensarea cheltuielilor de judecată suportate la examinarea prezentei cauze.

Prin hotărârea din 18 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Artelor Alternative „Art Watt” împotriva Ministerului Economiei al Republicii Moldova, Agenției de Investiții privind încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 11 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de avocatul Victor Panțîru în interesele Asociației Artelor Alternative „Art Watt” și s-a menținut hotărârea din 18 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a concluzionat că prima instanță a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii au fost stabilite și elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă, obiectivă și sub toate aspectele, iar hotărârea este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces.

Instanța de apel a reținut că actul juridic în virtutea căruia apelantul este îndreptățit să solicite încasarea din contul intimațiilor a sumei de 300 000 de lei nu există. Or, în concordanță cu pct. 4 din Hotărârea Guvernului nr.800/2011, Comitetul Organizatoric pentru pregătirile participării Republicii Moldova la Expoziția Mondială „Milano 2015” avea în spectrul atribuțiilor sale inter alia avizarea tuturor contractelor perfectate în scopul derulării adecvate a rapoartelor juridice necesare participării Republicii Moldova la Expoziția Mondială „Milano 2015”.

A remarcat că în sarcina apelantului-reclamant a fost să probeze existența raporturilor juridice cu Ministerului Economiei și Infrastructurii cu referire la obiectului litigiului disputat. Astfel, s-a constatat că procesul-verbal nr.2 al ședinței de lucru a Comitetului Organizatoric privind organizarea participării Republicii Moldova la Expoziția Mondială „Milano 2015”, prezintă informații de ordin general în privința bugetului pentru participarea RM la WorldExpo „Milano 2015” fără a se face referire la contractarea oneroasă de către MIEPO (succesor de drepturi AAI) sau eventual

Ministerul Economiei (succesor de drepturi MEI) a lucrărilor efectuate anume de apelant sau aprobarea operelor de artă ale ultimei la expoziția menționată (f.d.65-70).

A evidențiat faptul că apelantul nu a anexat nici un înscris justificativ ce ar reflecta valoarea operei de artă „Alfa Centaurii”, suportarea reală a costului de realizare a acesteia, onorarea corespunzătoare a obligației corelative, iar în conținutul actului de verificare a decontărilor reciproce la data de 31 decembrie 2017 nu se indică suma revendicată în acțiune, mai mult decât atât nici cu titlul de debit nestins de către intimați.

A concluzionat că prima instanță corect a relatat faptul că în contextul în care achizițiile publice se desfășoară sub imperiul normelor imperative conținute în Legea nr.96 din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice (în vigoare la momentul derulării circumstanțelor cazului), între părțile procesului vreun contract de achiziții publice nu a fost încheiat.

A reținut că instanța de fond în mod temeinic a concluzionat că probele administrate la materialele cauzei nu configurează inițierea și desfășurarea între părțile procesului a unui raport juridic ce avea ca obiect realizarea lucrărilor invocate în prezenta cauză precum și dreptul de creanță a reclamantului față de părâți.

A remarcat că procedura ce ține de interesul public prevede procedura cu privire la licitație, iar lipsa contractelor duce la nulitate, cu atât mai mult că reprezentantul apelantei nu neagă faptul că nu a fost încheiat contract.

La 30 mai 2019 Asociația Artelor Alternative „Art Watt”, reprezentată de avocatul Victor Panțiru a declarat recurs solicitând casarea deciziei instanței de apel și hotărârii instanței de fond cu emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii.

În susținerea recursului a invocat prevederile art. 432 alin. (1), (2) lit.a), c) Cod de procedură civilă.

În motivarea recursului au indicat că consideră greșită concluzia instanței de fond și a instanței de apel cu privire la imposibilitatea identificării actului juridic, or existența raportului contractual (contractul de antrepriză) poate fi dovedită prin orice mijloc de probă. Existența operei la expoziție, comanda acesteia de către intimați și prețul operei, probate de către reclamant sunt elementele esențiale ale unui contract de antrepriză, fapt care nu a fost combătut de către pârâți.

A menționat că instanța de fond și instanța de apel greșit au interpretat și aplicat normele prevăzute de Legea nr. 96 din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice or, potrivit art. 31 alin. (7), contractul de achiziții publice se consideră încheiat la data semnării acestuia de către părți și intră în vigoare din momentul înregistrării lui în modul stabilit de lege. Astfel, nu poate fi negat faptul că între părți a fost semnat un contract, acest raport juridic fiind probat și de către actul de primire-predare a operei de artă „Alfa Centauri” semnat la 29 aprilie 2015.

A susținut că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, urmând să aplice prevederile art. 219 alin. (2) Cod civil (în vigoare pînă la 01.03.2019) și art. 31 alin. (7) din Legea nr.96 din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice. Totodată atât instanța de fond cât și instanța de apel au interpretat în mod eronat normele care se referă la nulitate și efectele acesteia.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului confirmă faptul că decizia din 11 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință părților la proces la 15 mai 2019 (f.d. 160), prin urmare, recursul declarat de Asociația Artelor Alternative „Art Watt”, reprezentată de avocatul Victor Panțîru la 30 mai 2019, a fost depus în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Asociația Artelor Alternative „Art Watt”, reprezentată de avocatul Victor Panțîru, este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul

în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Asociația Artelor Alternative „Art Watt”, reprezentată de avocatul Victor Panțîru, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cît privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de art. 6 § 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, instanța notează că obligația de a motiva o hotărîre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea *inter alia*, *Helle vs Finlanda*, 19 decembrie 1997, parag.55; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag.71-74).

De fapt în concepția instanței europene, articolul 6 § 1 nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs, care întemeindu-se pe dispozițiile legale specificate, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în cazul de față (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen vs Finlanda* (nr.2), 13 ianuarie 2009, parag.24; *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag.46).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Asociația Artelor Alternative „Art Watt”, reprezentată de avocatul Victor Panțîru.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Asociația Artelor Alternative „Art Watt”, reprezentată de avocatul Victor Panțîru.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Dumitru Mardari

Victor Burduh